

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. XXI. De Pignoribus Et Aliis Cautionibus. In Cap. Latot 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

21 Præterea, et si alienatione feudi à vasallo facta, ita committatur feudum, ut statim ad dominum redeat, sub motis omnibus vasalli descendentes, & adgnatis, tit. 24, §. 2, lib. 2, Feud. & text. hic in c. 2, id tamen restringendum est ad vasallum sæcularem; secus enim si vasallus sit Ecclesiasticus, possidens feudum Ecclesiæ suo nomine, qui, si alienet illud feudum, vel ex alia causa delinquat, quæ privationem feudi mereatur, non ideo tamen feudum omnino aperitur domino, sed tantummodo ad vitam ejusdem Clerici, qui feloniam admisit: nam eo mortuo successorie ejus restituendum est feudum, tit. 40, §. un lib. 2, Feud. Etenim delictum personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare, c. 76, De R. l. in 6. Cum igitur in secunda questione hujus c. nost. agatur de vasallo sæculari, qui propter alienationem feudi à se factam jure suo cecidit, ita, quod feudum ipso facto redierit ad Ecclesiam; rectè responsum est à Summo Pont. illud rursus licitè in feudum concedi posse ejusdem filio, vel consanguineo: cum Ecclesia in concedendo tali feudo utatur jure suo, per ea, quæ supra diximus ad primam questionem text. nostri.

22 Cæterum, cum vasallus nonnumquam ex alia causa, quam alienationis, privetur feudo suo, veluti, si fratrem suum, vel alium (quod tamen factum parricidii appellatione contineatur) occiderit, vel alium quemcumque fraudulenter, d. tit. 24, §. 2, & tit. 37, lib. 2, Feud., ita, ut in curia amplius stare non possit; hic distinguendum est inter causas ingratitudinis sive felonix, quæ plures recensentur à Franc. Somb. in Comment. in Vjus Feud. p. 12 & à me in Summa juris Canonici tit. de Feud. Ut, si quæ à vasallo admissa est in dominum suum, feudum omnino committatur, & ad dominum redeat, exclusis omnibus descendentes & adgnatis vasalli: ut hanc saltem dominus, ait text. habeat suæ injuriæ ultionem, d. tit. 24, §. 2, & tit. 37, lib. 2,

Feud. si in alium delictum admittum sit, feudum quidem amittatur quoad descendentes vasalli, & adgnatos proximos, sed non quoad remotiores, qui scilicet quarto gradu sunt, qui rectè in tale feudum succedunt, & præservantur ipsi domino, tit. 6, vers. si vasallus culpam, & tit. 31, lib. 2, Feud. Atque hæc singulari ratione in feudis recepta sunt; alioqui regulariter constituti juris est, ne pœnæ suos auctores transgrediantur, l. 22, C. De pœnis. Illos autem adgnatos in successione solos intelligimus, qui ex primo vasallo investito descendunt, non eos, qui tantum sanguinis vinculo sibi invicem sunt conjuncti: nam nec fratres inter se, quoad feudum novum sibi invicem adgnati dicuntur, tit. 11, lib. 1, tit. 14, vers. si duo fratres lib. 1, & tit. 12, lib. 2, quamvis aliàs fratres inter se adgnati sint, sibi que invicem succedant in bonis alodialibus, ut videre est Novel. Inst. 118, c. 3, & tit. 1, §. 14 cum tit. seq. lib. 3, Insti.

Jam, quod ad tertiam questionem attinet hujus c. nostri, ex ejus decisione illud annotandum est, quod Ecclesia possit feudum propter alienationem commissum, & recuperari difficile, alteri cedere, qui illud recuperet. Ratio patet ex iis, quæ ad priores duas questiones supra adduximus. Huic autem refragari videntur textus in l. 1, & l. 2, C. Ne licet pot. paroc. litig. & in c. 2, §. un sup. De alien. jud. mut. caus. facta, quibus locis jacturâ causæ mutantur illi, qui eam in potentiorum transferunt: at verò hæc translatio feudi in potentiorum fit; ergo, & c. Verum hic alia ratio subest: cum enim propter alienationem factam feudum ipso jure apertum sit Ecclesiæ, ut supra probatum est, ac proinde certum & exploratum jus habeat Ecclesia, quæ est domina ipsius feudi, non potest dici feudum in potentiorum transferre, opprimendi vel vexandi alterius causâ; quod solum in contrariis juribus coercetur. Vide, quæ habet Jafon. ad d. l. 1. C. Ne lic. potens. & c.

IN TIT. XXI. DE PIGNORIBUS ET ALIIS CAUTIONIBUS.

In Cap. Lator 2.

SUMMARI A.

1. Liber homo ex causa aris alieni detineri non potest.
2. Si bonis suis cedere velit.
3. Cessio hac ubi, qualiter, & à quibus fieri possit.
4. Effectus cessionis.
5. Cessio ignominiosa quid operetur.
6. Cessionis beneficium quibus non datur.
7. An et renuntiare debitor possit?
8. Creditor debitorem fugientem propria auctoritate detinere potest.
9. Arresta contra debitores extraneos de consuetudine permittuntur.

Textus

TEXTUS hujus Cap. traductus videtur ex Justiniani Novella 134, c. 4, & ex l. Qui filius 6. C. Quae res pign. oblig. poss. vel non. Cujus hanc sententia est, † quod liber homo propter res alienum detineri non possit, etiam si apud debitorem nihil sit, quo satisfiat creditoribus. Qui textus si accipiatur de filiis debitoris, vel alius liberis hominibus loco pignoris non detinendis, per se planus est; cum ea tantum pignori accipi possint, quae sunt in bonis nostris; at liberi homines in bonis nostris non sunt. d. l. 6. Si vero intelligatur de ipso debitore, ut is res alieni nomine a se contracti detineri non possit a creditoribus, haec ratio assignatur, quam tradit Venuleius Jurisc. in l. 2, D. De hom. lib. exhib. ubi inquit, non multum eos differre a specie servientium, quibus non datur facultas recedendi: item Papinian. in l. Titio centum 7, §. 2, D. De condit. & demonstr. Igitur cum detentio hominis liberi cum ipsa libertate pugnet, rectissime dicitur, quod liber homo ob res alienum detineri non possit, ne hoc modo infringatur jus libertatis, quod nullam estimationem recipit. l. Libertus 106, D. De R. I.

2 Debitorem vero talem hic accipimus, qui bonis suis cedere vult, hoc est, permittere ea suis creditoribus: alioqui merito detruderetur in carcerem, per text. in l. 1, C. Qui bon. ced. poss. Siquidem ejusmodi debitor non cedendo bonis suis, sed eadem sibi retinendo, videtur potius contemnere libertatem; instar ejus, qui ad pretium participandum se vendidit passus est, §. 5, Inst. De jure person. Unde debitores aere alieno oppressi diligenter noverint hoc beneficium cessionis bonorum, quod ipsis a jure tribuitur, ne scilicet a creditoribus in carcerem rapiantur; de quo tamen in progressu latius, & in c. 3, inf. De solut. ubi dicemus, quid juris sit in Clerico debitore.

3 Atque haec cessio bonorum non tantum in judicio, sed & extra judicium sola debitoris professione fieri potest, dicens, v. g. Cedo bonis, vel id ipsum per nuntium sive per epistolam vel aliud signum declarantis l. In omni 6, C. d. t. Qui bon. ced. poss. & l. fin. D. De cess. bon. Et non tantum patribus familias, sed & filiis familias competit, ut & hi cedendo bonis suis, si quae habeant, vel etiam, si nulla habeant, ad similitudinem patrumfamil. effugere possint incarcerationem, l. 7. C. d. t.

4 Non tamen per hanc cessionem liberantur omnino debitores a creditoribus suis, sed interim, donec ad meliorem fortunam pervenerint: nam si postea aliquid sibi acquisierint, recte iterum

conveniuntur, non quidem in solidum, sed in quantum facere possunt, relictis ipsis alimentis, ne egeant, l. 4, & l. 6, D. De tess. bon. l. 173, in pr. D. De R. I. & §. fin. Inst. De actionib. † Nisi cessio bonorum fuisset ignominiosa, hoc est, cum signo aliquo ignominioso coactus fuerit debitor a creditoribus suis bonis cedere, sicut fit in quibusdam civitatibus; qua specie amplius conveniri non potest debitor, tanquam hoc ignominioso signo satisfactum sit creditoribus. Guido Papae q. 343. Dixi, coactus fuerit a creditoribus; nam his in vitis ignominiosa cessio infligenda non est debitori, si scilicet creditores simpliciter cessione facta malint potius expectare fortunam meliorem ipsius debitoris; siquidem in vitis creditoribus aliud pro alio solvi non potest, per text. in l. 2, §. 1, D. De reb. cred. si cert. per.

Hic tamen observandum est, quod non omnibus debitoribus hoc beneficium cessionis bonorum competat, sed iis tantum, qui non data opera in res alienum inciderunt: ceterum si quis in fraudem creditorum suorum bona dilapidaverit, indignus est hoc beneficio, per text. in l. fin. §. fin. D. Quae in fraud. cred. facta sunt ut restit. Bald. ad l. 1, num. 4, C. Qui bon. ced. poss. & Jason ad §. fin. n. 18, Inst. De act. neque enim malitiae est indulgendum, l. 38, D. De rei vend. Item si scivit eo tempore, quo contraxit, se non esse solvendo, excluditur ab hoc eodem beneficio. Ita Jason ad d. §. fin. num. 19, per text. in l. 84, penult. D. De jure dot. Ubi tamen Jason perperam allegat Bart. ad l. Aitacausa 14, §. un. D. Solutio matrum. quasi hic Bartolus ejusdem sit sententiae: cum Bart. eo locitantum asserat, † pactum valere inter creditorem & debitorem tempore, quo debitor solvendo non est, ne uti possit beneficio cessionis. Quod certe usque adeo verum existimo, etiam si debitor, simpliciter cessionis bonorum renuntiaverit, & consequenter consenserit in carcerem. Nam tamen haec renuntiatio jus libertatis infringat, cum ex ea incarcerationis sequatur, d. l. 71, §. 2, D. De cond. & demonstr. non tamen in se peccatum continet. c. Ex rescripto 9, §. fin. sup. De jurejur. ac proinde eo standum est: siquidem nihil magis convenit humanae fidei, quam pacta servare, l. 1, in pr. D. De pact. & c. 3, sup. eod. De pact. Attamen non existimo Jasonis sententiam defendi posse, nisi quatenus fraudem quoque admisit debitor: alioqui suae facilitati imputet creditor, quod cum eo contraxerit, qui solvendo non est. Confirmat & juris regula, Qui cum alio contrahit, vel est, vel

debet esse non ignarus conditionis ejus, l. 19. in pr. D. De R. I. Vide de hac questione, utrum debitor renuntiare possit cessionem bonorum, larius Felin. ad d. c. 9, num. 11, cum seqq. & Did. Covarr. Var. resol. lib. 2. c. 2, num. 7.

Sed regrediamur ad textum nostrum, quo cum prohibeatur liberi hominis detentio propter æs alienum, id obtinere diximus in eo, qui bonis suis cedere vult, alias secus.

8. Secundò, non procedit in debitore fugiente, quem creditor etiam propria auctoritate potest sublequi, & detinere, & ei detrahere, quod sibi debet, per text. in l. Air prator 10, §. 16, D. Quæ in fraud. cred. ne, dum judex quaeritur, debitor elabatur, & creditor jacturam rerum suarum patiat, arg. text. in l. Si longius 18, §. un. D. De judic. Idque addò, ut etiam debitor fugiens impunè occidi possit à creditore, si telo se defendat, resque aliter creditori salvæ esse non possint, auctore Baldo ad l. 4, C. Ad L. Corn. de sic. Idemque probat argumentum ductum à fure, cui hic debitor fugiens non absimilis est: is enim si nocturnus est, impunè occiditur; si diurnus, non aliter, quam si se telo defendat, ut tamen utroque casu cum clamore testificetur, l. 4, §. un. D. Ad L. Aquil. & l. 54. §. 2, D. De furt. Adde, si aliter domino res suæ salvæ esse possint, l. 5, in pr. D. Ad L. Aquil. & c. 2. in pr. inf. De homic. Dom Soto De just. & jure lib. 1, q. 1. rat. 8, circa fin. de quolatiis ad d. c. 2.

Tertiò textus noster non procedit in arrestis, quæ passim in Germania contra debitores extraneos & advenas ad simplicem creditoris petitionem permittuntur, ad eum potissimum effectum, ut creditorem securum reddant debitores, datis pignoribus vel fidejussoribus. Contra cives verò vel incolæ arresta non conceduntur, nisi de fuga sint suspecti, & bona immobilia nulla possideant. In quo tamen consuetudo cujuslibet civitatis spectanda est; tolerabilia enim sunt, quæ vetus consuetudo comprobata, ait textus, in l. penult. in §. un. D. De pollutat. Ita And. Gail. lib. 2, Obs. 44, n. 10, cum seq. Qui & prudenter monet, in tract. De manuum inject. c. 1, num. 12, ne videlicet arresta vaga & indiscreta sint, atque imperitorum judicium subiecta. Nam licet arresta parvi præjudicii sint, eò quòd cautione judicio sicut & judicatum solvi facile relaxentur, c. 5, §. 9, sup. Ve. lize non contest. & tamen cum discrimine alterius existimationis temerè vagari, & honorem ejus præcipitanter prostituere non oportet, l. Prator 7, in princ. D. De injur. Atque hæc limitatio de arrestis solà consuetudine & statutis Germaniæ defenditur, cum alioqui pugnent arresta cum textu nostro, sed non est absurdum juri communi derogari posse per consuetudinem, c. fin. sup. De consuet. & l. De quib. §. un. D. De legib.

Ad Tit. XXII. De Fidejussoribus, vide *Summam Juris Canonici lib. III. tit. ix. §. 6.*

IN TIT. XXIII. DE SOLVTIONIBVS.

In Cap. Odoardus 3.

SUMMARI A.

1. Facti species discutitur, an Clericus ob æs alienum possit in carcerem conici, aut cogi cedere bonis.
2. Clerico debitori datur privilegium competentia.
3. Privilegium illud quibus è laicis datur.
4. Reditus beneficii Ecclesiastici adjudicari creditoribus possunt, salvâ Clerico portione congruâ pro assumentis.
5. Privilegio competentia qui Clerici gaudeant.
6. An & Audiost?
7. Quando luat in corpore, qui non habet in ære.
8. Cessio bonorum in delictis an locum habeat?

9. Pœna pecuniaria ob paupertatem an remittenda?
10. Clericus debitor quando teneatur cavere idoneè de solvendo.

Decisio hujus Cap. celebris est, siquidem continet privilegium indulgentum Clericis, ne ob æs alienum excommunicari vel in carcerem detrudi possint. Sed facti speciem præmittamus.

Odoardus Clericus à creditoribus suis conventus erat coram Officiali, id est, Vicario Archidiaconi Remensis: is verò confessus debitam, sùm propter inopiam solvere non posset, ab eodem